

OKUMA VE DÜŞÜNME
BECERİLERİ YARIŞMASI

Örnek Soru Kitapçığı

Tales Matematik Müzesi

3, 4, 5 ve 6. Sınıflar

İncelenen Durumlar	2024 Yılı	2025 Yılı	2026 Yılı
Yılda en az 5 kitap okuyanların oranı	%40	%45	%52
Kitap satın almak için harcanan para miktarı	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
Kütüphanelerden ödünç kitap alanların oranı	%25	%18	%11

01 Soru

5-A sınıfı öğrencileri bu tabloyu inceleyerek ülkedeki kitap okuma eğilimleri hakkında yorumlar yapmışlardır. Buna göre, hangi öğrencinin yaptığı yorum tablodaki verilerin bütününe dayanan en tutarlı ve doğru "değerlendirme" **ifadesidir?**

A) **Ceren**: Kütüphanelerden ödünç kitap alanların oranı azaldığı için ülkemizde kitaba verilen değerin her yıl azaldığı söylenebilir.

B) **Eda**: 2026 yılında yılda en az 5 kitap okuyanların oranı %52'ye ulaştığı için ülkedeki herkesin kitap kurdu olduğu söylenebilir.

C) **Deniz**: 2026 yılında kitap için harcanan para çok yüksek olduğundan ülkedeki herkesin kitap satın aldığı kesin olarak söylenebilir.

D) **Burak**: Yılda en az 5 kitap okuyanların oranı ve kitap için harcanan para artarken kütüphanelerden ödünç kitap alanların oranı azalmıştır.

E) **Elif**: Kitap okuyanların oranı yıllar içinde arttığı için kütüphanelerden ödünç kitap alma oranı da aynı şekilde artmıştır.

Cevap: D

Okul Bahçesindeki Geri Dönüşüm Köşesi

Cumhuriyet İlkokulunun bahçesine yeni bir "Geri Dönüşüm Köşesi" yapıldı. Bu köşeye üç farklı renkte kutu konuldu ve üzerlerine hangi atıkların atılması gerektiği yazıldı:

- **Mavi Kutu:** Sadece temiz kâğıt ve kartonlar atılır. Islak, kirli veya yağlı kâğıtlar buraya atılmaz.
- **Sarı Kutu:** Plastik şişeler ve metal kutular atılır. Ancak kutuların içinde hiç sıvı kalmamış olmalıdır.
- **Yeşil Kutu:** Sadece cam şişeler ve cam kavanozlar atılır.

Bahçe nöbetçisi olan Ali, teneffüste üç arkadaşının atıklarını şu şekilde kutulara attığını gördü:

- **Ayşe:** Üzerinde biraz yağ lekeleri olan karton pizza kutusunu Mavi Kutu'ya attı.
- **Veli:** İçindeki suyu tamamen bitirdiği plastik su şişesini Sarı Kutu'ya attı.
- **Zeynep:** Boş meyve suyu kartonunu Yeşil Kutu'ya attı.

02 Soru

Verilen bilgilere göre hangi öğrenciler atıklarını yanlış kutuya atmıştır?

A) Yalnızca Ayşe

B) Ayşe ve Zeynep

C) Veli ve Zeynep

D) Ayşe, Veli ve Zeynep

E) Yalnızca Zeynep

Cevap: B

Güzelhisar Ortaokulu'nun internet sayfasında aşağıdaki duyuru yayımlanmıştır:

Okulumuzda "Mahallemizden Hikâyeler" isimli bir kulüp faaliyeti gerçekleştirilecektir. Kulüp toplantıları **her çarşamba** 15.30 – 16.20 saatleri arasında okul kütüphanesinde yapılacaktır.

Kulübe katılmak isteyen öğrenciler:

- Mahallede yaşayan bir yetişkinden dinledikleri **gerçek bir olayı** seçmelidir.
- Seçtikleri olayın **iki dakikalık özetini** hazırlamalıdır.
- Toplantı saatinde kütüphanede bulunabilmelidir.

Dört öğrencinin kulübe katılım durumları ve hazırlıkları aşağıdaki şekildedir:

Öğrenci	Uygun Olduğu Gün	Seçtiği İçerik	Özet Süresi
Eylül	Çarşamba	Büyükannesinin eski mahalle pazarıyla ilgili anısı	2 dakika
Kerem	Perşembe	Dedesinin yaşadığı bir doğa olayı	2 dakika
Lina	Çarşamba	Kendisinin yazdığı hayalî bir şiir	2 dakika
Arda	Çarşamba	Komşusunun yaşadığı bir yolculuk olayı	4 dakika

03 Soru

Kulüp sorumlusu daha sonra şu açıklamayı yapmıştır:

"Katılım isteğinin fazla olması nedeniyle perşembe günü saat 15.30'da ikinci bir grup açılmıştır. Duyurudaki diğer koşullar değişmemiştir."

Yeni açıklamadan sonra aşağıdaki değerlendirmelerden hangisinin değiştirilmesi gerekir?

A) Eylül, kulübe katılma koşullarının tamamını karşılamaktadır.

B) Kerem'in katılımını engelleyen koşul, toplantı günüdür.

C) Lina'nın seçtiği içerik, duyuruda istenen içerik türüne uygun değildir.

D) Arda'nın hazırladığı özeti kısaltması gerekmektedir.

E) Kerem'in seçtiği içerik, duyuruda istenen içerik türüne uygundur.

Cevap: B

4 ve 5. soruları aşağıdaki bilgi kartlarına göre cevaplayınız.

Yusuf, dijital bir arama platformuna **"filtre"** sözcüğünü yazmıştır. Platformda aşağıdaki dört bilgi kartı açılmıştır.

Su Arıtma Düzeneği

Su, düzeneğin içindeki filtre tabakasından geçerken kum ve pas gibi parçacıklar filtrede kalır. Daha temiz su diğer bölüme geçer.

Fotoğraf Düzenleme Aracı

Fotoğraf filtresi; görüntünün parlaklık, renk ve karşıtlık özelliklerini değiştirerek fotoğrafa farklı bir görünüm kazandırır.

E-posta Kutusu Bileşeni

İstenmeyen posta filtresi, şüpheli iletileri belirli özelliklerine göre ayırarak farklı bir klasöre gönderir.

Kahve Demleme Aracı

Kâğıt filtre, öğütülmüş kahve parçalarını tutar; demlenen sıvının fincana geçmesini sağlar.

Yusuf araştırması sonucunda aşağıdaki notu almıştır:

"Filtre sözcüğü her kartta aynı araçtan söz etmiyor ancak kartlardaki kullanımlar arasında ortak bir ilişki bulunuyor."

04 Soru

Dört kart birlikte değerlendirildiğinde "filtre" **sözcüğünü <u>en kapsamlı biçimde</u> açıklayan tanım hangisidir?**

A) Sıvıların içindeki katı parçacıkları tutarak daha temiz hâle gelmesini sağlayan araçtır.

B) Dijital görüntülere renk ve parlaklık kazandıran uygulama özelliğidir.

C) Bir maddeyi ya da içeriği belirli ölçütlere göre ayıran, düzenleyen veya değiştiren araçtır.

D) Bir maddeyi ya da içeriği bütünüyle yok ederek ortamdan uzaklaştıran yöntemdir.

E) İstenmeyen ya da gereksiz görülen parçaları ayırarak geriye yalnızca kullanılacak kısmı bırakan araçtır.

Cevap: C

05 Soru

Dört bilgi kartındaki filtre örnekleri birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Filtreler hem fiziksel araçlarda hem de dijital ortamlarda kullanılabilir.

B) Bazı filtreler istenmeyen bölümü ayırırken kalan bölümün geçmesini sağlar.

C) Filtreler, kullanıldıkları ortamdaki içeriği aynı yöntemle düzenler.

D) Filtrelerin işlevleri, kullanıldıkları alanın özelliklerine göre değişebilir.

E) Bazı filtreler, belirli özelliklere sahip olanları diğerlerinden ayırmak için kullanılabilir.

Cevap: C

6, 7, 8 ve 9. soruları aşağıdaki yapım tanıtımlarına göre cevaplayınız.

Selin, hafta sonu izleyeceği bir belgesel ararken yapay zekâ destekli dijital bir film platformunun arama bölümüne "kamuflaj" sözcüğünü yazmıştır. Platform, bu sözcüğün geçtiği aşağıdaki dört farklı yapımı listelemiştir.

KUTUPTAN İZLER

Kutup tilkileri ve bazı kuşlar, yaşadıkları çevrede daha zor fark edilmek için renklerini mevsime göre değiştirebilir. Bu özellik sayesinde hem avlanmaları kolaylaşır hem de av olmaktan korunurlar.

Belgeselde bu durum "kamuflaj" olarak açıklanmaktadır.

SESSİZ GÖREV

Bir askerî keşif timi, görev sırasında fark edilmeden ilerleyebilmek için kamuflaj ağı, kamuflaj kıyafetleri ve çevreye uygun ekipman kullanmaktadır. Başarı, çevreyle uyum sağlayabilmelerine bağlıdır.

DESENİN YOLCULUĞU

Kamuflaj deseni önce askerî amaçlarla geliştirilmiştir. Günümüzde ise aynı desen çantalarda, ayakkabılarda ve günlük giysilerde de kullanılmaktadır. Bu yapım, desenin kullanım alanlarının zaman içinde nasıl değiştiğini anlatmaktadır.

KUŞLARIN PEŞİNDE

Kuş gözlemcileri, kuşları ürkütmeden doğal davranışlarını inceleyebilmek için kamuflaj çadırları kurar ve çevreye benzeyen giysiler giyer. Böylece gözlem yaparken daha az fark edilirler.

Selin not defterine şunları yazmıştır:

Dört yapımda da kamuflaj sözcüğü geçiyor. Ama her yapım bu sözcüğü aynı yönüyle kullanmıyor gibi görünüyor.

06 Soru

Selin'in notu ve yapımların tanıtımları birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Kamuflaj, bütün yapımlarda yalnızca askerî amaçla kullanılan bir araç olarak ele alınmaktadır.

B) Kamuflaj, farklı yapımlarda değişik kullanım alanlarıyla ilişkilendirilse de ortak bir anlam çerçevesini korumaktadır.

C) Kamuflaj, bütün yapımlarda yalnızca canlıların çevreye ve doğaya uyum sağlama özelliği olarak açıklanmaktadır.

D) Kamuflaj, farklı yapımlarda birbirinden tamamen bağımsız anlamlarda kullanılan bir sözcük olarak verilmektedir.

E) Kamuflaj, farklı alanlarda kullanılsa da her durumda çevrede görünmez olmayı sağlayan bir yöntem olarak ele alınmaktadır.

Cevap: B

07 Soru

Dört yapımdaki bilgiler birlikte değerlendirildiğinde "kamuflaj" **sözcüğünü en kapsamlı biçimde açıklayan tanım hangisidir?**

A) Canlıların mevsimlere göre renk değiştirerek çevrede daha az fark edilmesini sağlayan doğal bir özelliktir.

B) Askerlerin görev sırasında kullandığı kıyafet ve araçların genel adıdır.

C) Çevreye uyum sağlama ve daha az fark edilme amacıyla kullanılan; zamanla farklı alanlara da taşınan özellik, yöntem veya desendir.

D) Askerî desenlerin günlük giysi ve eşyalarda kullanılmasıyla oluşan tasarım biçimidir.

E) Kuş gözlemcilerinin canlıları ürkütmeden incelemek için kullandığı çadır ve giysilerdir.

Cevap: C

08 Soru

Selin daha sonra defterine aşağıdaki notu yazmıştır:
"Kamuflaj bazı yapımlarda canlıların sahip olduğu bir özellik olarak, bazılarında ise insanlar tarafından bilinçli olarak kullanılan bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır."

Selin'in bu çıkarımını en güçlü biçimde destekleyen iki yapım aşağıdakilerden hangi seçenekte verilmiştir?

A) Kutuptan İzler — Sessiz Görev

B) Sessiz Görev — Desenin Yolculuğu

C) Desenin Yolculuğu — Kuşların Peşinde

D) Sessiz Görev — Kuşların Peşinde

E) Kutuptan İzler — Desenin Yolculuğu

Cevap: A

09 Soru

Selin, ertesi gün platformun önerdiği aşağıdaki yeni yapımı da incelemiştir.

DERİNLİKLERİN USTASI

Ahtapot, bulunduğu zemine göre yalnızca rengini değil, deri yapısını da değiştirebilir. Bu sayede kayalık, kumluk ya da mercanlık alanlarda çevresiyle neredeyse ayırt edilemez hâle gelir. Belgeselde bu durum, kamuflajın en gelişmiş örneklerinden biri olarak gösterilmektedir.

Selin bu yapımı da inceledikten sonra aşağıdaki notlarından hangisini yeniden gözden geçirip değiştirmesi gerekir?

A) Kamuflaj, insanlarda bilinçli olarak kullanılan araç ve giysilerle sağlanabilir.

B) Kamuflajın doğadaki örnekleri birbirinden farklı yollarla gerçekleşebilmektedir.

C) Kamuflaj, canlılarda yalnızca renk değişimiyle gerçekleşmektedir.

D) Kamuflajın temel amacı, bulunduğu çevrede daha az fark edilmektir.

E) Canlıların kamuflaj biçimleri, yaşadıkları çevrenin özelliklerine göre değişebilir.

Cevap: C